

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Gabriely Gerdovej v právnej veci navrhovateľa: **A. Š.**, bytom K., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Lučenci**, Námestie republiky č. 26, Lučenec, za účasti: *1/ E. B. rod. Š.*, bytom P., *2/ Z. N., rod. Š.*, bytom L., *3/ T. K., rod. I.*, bytom R. a *4/ J. I.*, bytom P., o preskúmanie postupu a zákonnosti rozhodnutia odporcu č. LC/2009/00022 zo dňa 20. februára 2009, konajúc o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23 Sp/72/2009-33 zo dňa 22. januára 2010, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23Sp/72/2009-33 zo dňa 22. januára 2010 **potvrďuje**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia, ktorým odporca nepriznal navrhovateľovi vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území P. a nepriznal mu ani právo na náhradu pre nesplnenie zákonnej podmienky uvedenej v § 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých

opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“).

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorý v konaní nemal úspech ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho dospel k záveru, že zo strany odporcu nedošlo k porušeniu zákona a v konaní bolo preukázané, že v danom prípade došlo k vydaniu tých istých pozemkov iba na jedného dediča (J. I. – dediča po jednom z troch detí pôvodného vlastníka J. Š.) podľa zákona č. 229/1991 Zb., čím nebola splnená základná podmienka pre navrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z.z. uvedená v § 1. Predmetné pozemky teda boli už v čase podania žiadosti navrhovateľov podľa zákona č. 503/2003 Z.z. vo vlastníctve J.I. (nie vo vlastníctve štátu) a reštitučný zákon vo svojich ustanoveniach nerieši spôsob vysporiadania medzi pôvodne oprávnenými osobami, ale rieši iba navrátenie vlastníctva k pozemkom, k nehnuteľnostiam, ktoré prešli v rozhodnom období na štát alebo inú právnickú osobu spôsobom uvedeným v § 3 zákona. Na záver súd uviedol, že postup pri vydaní rozhodnutí zo dňa 29.04.1999, keď celý podiel pôvodného vlastníka J. Š. na nehnuteľnostiach bol vydaný iba jednému z dedičov, bol v súlade s ust. § 21 zákona č. 229/1991 Zb.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie navrhovateľ a z jeho obsahu vyplýva, že žiada napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že vlastnícke právo bolo priznané len jednému z dedičov, ktorým bola M. I., rod. Š., najmladšia dcéra pôvodného vlastníka J.Š., pričom pôvodný vlastník mal ešte dvoch synov, a to A., ktorý zomrel dňa 10.09.1989 a J.Š., ktorý zomrel dňa 27.03.1993, ktorí mali tiež nárok na reštitučný majetok. Keďže títo už nežijú, nárok na dedičstvo majú ich deti – vnuci pôvodného vlastníka, ktorými sú účastníci konania. Obvodný pozemkový úrad v Lučenci opakovane koná proti právam ostatných dedičov a uprednostňuje len jedného, aj keď si títo uplatnili reštitučný nárok podľa zák. č. 503/2003 Z.z. v stanovenej lehote a rozhodol napriek tomu, že terajší vlastník pozemkov J.I. súhlasil s tým, aby pozemky po pôvodnom vlastníkovi boli rozdelené na všetky jeho deti, resp. ich právnych nástupcov v podieloch podľa zákona. Namietal, že Obvodný pozemkový úrad nerozhodol správne, ak priznal vlastnícke právo na reštituovaný majetok J.I. rozhodnutím č. 99/45-7/POZ-Vs zo dňa 29.04.1999, právoplatným dňa 02.06.1999 ako dedičovi po M. I., ktorá mala nárok len na podiel 1/3.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť a odvolanie navrhovateľa zamietnuť. Uviedol, že navrhovateľovi nebolo možné vydať nehnuteľnosti, na ktoré si uplatnil reštitučný nárok podľa zákona č. 503/2003 Z.z. z dôvodu, že na tie isté nehnuteľnosti si na bývalom Pozemkovom úrade v Lučenci uplatnila nárok dňa 15.04.1992 podľa zákona č. 229/1991 Zb. M.I., rod. Š., ktorá bola dcérou pôvodného vlastníka a v priebehu konania dňa 13.08.1994 zomrela. Okresný úrad v Lučenci,

odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva svojimi rozhodnutiami č. 99/45-7/POZ-Vs zo dňa 29.04.1999 (právoplatné dňa 02.06.1999) a č. 99/45-6/POZ-Vs zo dňa 29.04.1999 (právoplatné dňa 02.06.1999) priznal vlastnícke právo dedičovi po nebohej, synovi J. I. na základe uznesenia o dedičstve D 1183/94, Dnot 263/94 zo dňa 28.11.1994, pri vydávaní ktorých bral zreteľ na ustanovenie § 21 zákona č. 229/1991 Zb. O tom, že predmetné nehnuteľnosti boli vydané J.I. podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb.) zistil Obvodný pozemkový úrad v Lučenci z listov vlastníctva, ktoré boli v rámci identifikácie parciel zaslané na obvodný pozemkový úrad a následne zo spisového materiálu Okresného úradu v Lučenci, ktorý je uložený v archíve. Do kompetencie odporcu nespadá prerozdeľovanie reštituovaného majetku podľa dedičských podielov a je len na J. I. ako budú usporiadané podiely medzi ostatných právnych nástupcov po J. Š..

Účastníci konania v 1. až 4. rade sa k odvolaniu navrhovateľa pripojili a súhlasili s ním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.) bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu www.supcourt.gov.sk, www.nsud.sk.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu č. LC/2009/00022 zo dňa 20.02.2009, ktorým nevyhovel reštitučnému nároku oprávnených osôb podľa zákona č. 503/2003 Z.z. pre nesplnenie podmienky uvedenej v § 1 tohto zákona, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu a konanie mu predchádzajúce najmä z pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Zákon č. 503/2003 Z.z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období, vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadoch straty majetku.

Najvyšší súd k interpretácii zákona o navrátení vlastníctva uvádza, že aj v tomto prípade ide o reštitučný zákon, ktorým sa demokratická spoločnosť snaží aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát, a jeho orgány a obce sú teda povinné postupovať v konaní podľa tohto zákona v súlade so záujmami osôb, ktorých

ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Tento výklad vychádza zo skutočnosti, že zmyslom všetkých reštitučných zákonov bolo zmiernenie niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období, pričom zákonodarca si bol vedomý, že odstránenie všetkých krívd nie je reálne, a že sa musí uspokojiť len s nápravou k niektorým.

Zákon č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom v ustanovení § 1 upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zákon č. 229/1991 Zb. a § 37 až 39 zákona SNR č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) *poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,*
- b) *lesný pôdny fond.*

Kto je oprávnenou osobou určuje ustanovenie § 2 zákona č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodujúce obdobie“) spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Podľa § 2 ods. 2 písm. c/ citovaného reštitučného zákona, ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

- deti a manžel osoby uvedenej v ods. 1, **všetci rovným dielom**; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

Právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne (§ 5 ods. 1 zákona).

Ustanovenie § 2 ods. 2 vyššie citovaného zákona upravuje poradie oprávnených osôb. Tieto osoby podľa tu ustanoveného poradia sa stávajú oprávnenými osobami (vzniká im nárok) za predpokladu, že sú občanmi Slovenskej republiky a žijú. Delenie na rovnaké diely prichádza do úvahy vtedy, ak nárok prešiel na viac oprávnených osôb.

Vlastnícke právo k pozemkom alebo jeho častiam nemožno navrátiť, ak

- a) pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby, okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1) (§ 6 ods. 1 citovaného zákona).

Súd z obsahu spisového materiálu zistil, že pôvodný vlastník J.Š. (starý otec žiadateľov – zomrel dňa 09.08.1957), ktorého nehnuteľnosti boli skonfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb., mal tri deti: dcéru M.I. rod. Š., ktorá zomrela dňa 13.08.1994, a synov A.Š., ktorý zomrel dňa 10.09.1989 a J.Š., ktorý zomrel dňa 27.03.1993. Navrhovateľ a ďalší účastníci sú ich deťmi. Ďalej zistil, že navrhovateľ si ako oprávnená osoba podaním zo dňa 15.11.2004 uplatnil reštitučný nárok na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území P. uvedeným vo výroku rozhodnutia, ktoré prešli do vlastníctva štátu podľa § 3 ods. 2 – konfiškácia, po pôvodnom vlastníkovi J. Š. podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. O predmetných parcelách však bolo už rozhodované podľa zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (zákon o pôde) a žiadané nehnuteľnosti boli vydané J.I., synovi a dedičovi po nebohej M.I., rod. Š. v celosti, ktorá si ich podľa uvedeného zákona uplatnila a zomrela v priebehu správneho konania. Išlo o rozhodnutia číslo: 99/45-6/POZ-Vs zo dňa 29.04.1999 a číslo: 99/45-7/POZ-Vs obidve zo dňa 29.4.1999, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 02.06.1999.

Je nepochybné, že správny orgán posudzoval nárok navrhovateľa podľa zákona č. 503/2003 Z.z. a súd prvého stupňa, ktorý preskúmal zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu a postupu, ktorý mu predchádzal dospel k záveru, že je v súlade so zákonom.

Odvolačí súd považuje za správny výklad právnej normy ustanovenia § 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva súdom prvého stupňa a správnym orgánom v tom, že ak žiadané nehnuteľnosti boli vydané podľa osobitného predpisu (zákon o pôde) v rozsahu celého podielu pôvodného vlastníka iba jednému z dedičov, J. I., nedošlo k splneniu základnej podmienky na navrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z.z. navrhovateľom, keďže v čase uplatnenia nároku boli už v jeho vlastníctve a nie vo vlastníctve štátu. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že J. I. má v súčasnosti záujem na vysporiadaní medzi pôvodne oprávnenými osobami, čo je však predmetom iného konania. V predmetnom konaní mohol odporca rozhodnúť len o uplatnenom reštitučnom nároku navrhovateľa podľa zákona o navrátení vlastníctva a o tom aj rozhodol.

Pokiaľ krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo a právne správne, preto odvolací súd jeho rozsudok podľa § 250j ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a navrhovateľovi, ktorý v konaní nemal úspech ich náhradu nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 14. decembra 2010

JUDr. Jana Zemková PhD., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Alena Augustiňáková